

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca végén a (Máriaffy-ház) hová a lap szel-
lemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DIJA:

Egész évre 16 frt. v. 32 korona. Negyed évre 4 frt. v. 8 korona.
Félévre 8 frt. v. 16 korona. 1 hóra 1 frt 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon sz: 9.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

Telefon sz: 9.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög centimetryni tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők
és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora 1 frt.
Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyitlitéri cikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

A székely katona iskola.

Nénelv gyermekét a hálátlan
anyaország félreismeri; érdemeit nem
jutalmazza, tehetségeit nem méltányol-
ja. Ebből az következik, hogy a félre-
ismert és jutalom nélkül maradt hon-
fiak ott próbálják meg az aratást, a
hol nem vetettek.

Próbavideknek sokan a Székely
földet választják. Mikor lejár az or-
szággyűlési ciklus, seregestől mennek
a félreismert honfiak a Székely kerü-
letekbe mandátumot aratni. Mennek és
jönnek. Mennek sok pénzzel, jönnek tres-
zebbel. Tarsolyukban odaviszik a ha-
talom ígéreiteit és visszahozzák a nép
reményeit.

Tágasra nyílik a bőségszarv öble,
mikor az ígérlet hull záporoként kifelé;
a beváltás napján azonban összezsugo-
rodik, mint a sündisznó s a feléje kö-
zelítő reményeket tuskával megvérzi.

Igy történt a katonai realiskola
kérdésében is.

Ez az intézmény úgy oda volt
ígérve a Székelyföldnek, mint egy szip-
pantás tubák. A jó székelyek már az
illatát is érezték s örömlükben előre
túszentek tőle.

Igényüket nemcsak a sokszoros
ígérlet támogatta.

Ösödöktől óta örködtek az ország
határára, Mária Terézia óta rendes ka-
tonai szervezetben éltek. Ezt a népet
a századok folyama s a helyzet szük-
ségre katonává nevelte. A hivatás tra-
diíója még ma is él benne. Az osz-
tályfalak, melyek a „katona-ember”-t
az egyszerű parasztból, a huszárt a
gyalogostól, a tisztet a közlegénytől
megkülönböztették, a néplelekben még
ma is fenállanak. Az idő szelleme le-
rombolta ezt az arisztokratikus intéz-
ményt, de a nép szelleme megőrizte
azt a hagyományokban. Rozsdás kar-
dokra veti fényét a családi tűzhely s
bizony a „katona-ember” leánya ma
is óvakodik férjhez menni a „szolga-
legény”-hez.

De nemcsak előítéletekben nyil-
vánul a katonai tradíció. Ez a nép
edzett, férfias, bátor, a gyávát meg-
veti, a hőst tiszteli és az ambíció
tűzével regélget megnyert csatáknak
vitézi tetteiről.

Ezenkívül tiszta ez a nép, mint
a pohár. Bár szereti a barmot, minél
jobbán egy nép sem, de nem lakik

vele egy föld alatt, miként a kultur-
nómet, a művészolasz és a világhódi-
tásra készülő szláv teszi.

Udvara, csürkertje, gazdasága ren-
des. Körül van kertelve, mintha min-
dig védekeznék és minden szerszáma
a maga helyén van, mintha mindig
készenlétben állna. Ezek katonai voná-
sok a nép jellemében.

Ehez járul páratlan kitartása a
munkában, takarékosága az életrend-
ben, az egyszerű csin az öltözködésben
és bámulatos fegyelmező képessége,
mikor mint tömeg operál községi, egy-
házi, birtok rendezési ügyekben.

Nem kell feledni propagatív erejét
sem. Erdély magyarságára nézve a Szé-
kelyföld egy dugzagdó méhköpű jelen-
tőségével bír. Innen vonulnak ki a ra-
jok, melyek az erdélyi városokat és
vármegyéket magyarsággal népesítik
be. A magyarfajnak nyoma sem volna
az erdélyi részekben, ha pusztulását ki-
nem egészíti a Székelyföld papokkal,
tanárokkal, tisztartókkal, bérlokkal, hi-
vatalnokokkal, iparosokkal, kereskedő-
kel, orvosokkal, mérnökökkel, tudósok-
kal, ügyvédekkel és cselédekkel.

Kihasználni e népnek katonai haj-
lamait, fokozni képességeit és ápolni
erényeit egy jól szervezett katonai is-
kola által: ez, úgy hiszem a jó had-
ügyi politikának fontos alkatrészt ké-
pezi. Meg is történt az ígérlet sok ol-
dalról, a mandatum-aratás alkalmával.
De most, hogy beváltásra kerül az ígé-
ret váltója, a bőségszarv egyszerre ösz-
szezsugorodik s a delegatióban el-
hangzott beszédek úgy szólnak, mint
a sündisznó tuskéje.

Azt mondja Krieghammer, hogy a
Székelyföld pénzügyi állapota nem kielégítő.
Fehérvári miniszter rádupláz és azt
mondja, hogy a szegénysorsú székely-
fiúk neveltetése tulságosan megterhelné
a katonai budgetet.

Tehát az a föld és az anépazért
nem kap katonai intézetet, mivel sze-
gény. Vivát logika! Mintha mondanák:
mivel éhes vagy, nem kapsz eledelt;
mivel beteg vagy, nem kapsz orvos-
ságot.

De mikor adót kérnek és ujon-
czoznak: nem hánytorgatják a népsze-
génységét! Mikor pedig mandátumot
hajhásznak, akkor tele van a markuk
ígérlettel. Nosza, váltsák be! Mert a
nép abban bizott, hogy a kik a ha-

talom mögé ülnek, azok maguk is ha-
talmasok.

Bartha Miklós.

Vér az osztrák képviselő-
házban.

Bécs, nov. 24.

Véres zavarba fult bele a
mai osztrák képviselőházi
tárgyalás. A provizóriumra hir-
detett gyűlést dulakodások és véres
verekedések tették lehetetlenné.

Wolfot leteperték. Schö-
nerer az elnöki csengettyűt az
elnök kezéből kiragadta és a
terembe messze eldobta.
Általános dulakodás kö-
zött a miniszterek a te-
remből kifutottak és az
ülést felfüggesztették.

Szünet után ismételtén megro-
hanták az elnöki emelvényt, a cse-
ngettyűt újból elragadták és összetörték,
azután általános dulakodás támadt,
melyben egyes képviselők
kést ragadtak és úgy ro-
hantak egymásra. A véres
gyűlést az elnök elnapolta.

Igy kezdődött meg ma délben és
délután a provizórium tárgyalása Ausz-
triában. Az ellenzék fél, hogy a kor-
mány és az elnök egy államcsínyre
készül, a mikor egyszerűen kijelentik,
hogy a javaslat el van fogadva. Ez
teszi izzóvá a szenvedélyeket. Mindenki
meg van róla győződve, hogy a pro-
vizórium alkotmányos formá-
ban nem megy Bécsben ke-
resztül.

De egyuttal azt is hiszik, hogy
feltehetően az alkotmány formáit és kö-
vetelményeit, a javaslatot elfogadott-
nak jelentik ki. Ebből azonban további
bonyodalmak fognak keletkezni. Az el-
lenzék egyik organuma, a Neues Wien-
er Tagblatt ma erre vonatkozólag a
következőket jelenti:

Az obstrukció csakis a jog és igaz-
ság terén akar megmaradni, az tehát tel-
jesen végtelen az ilyen jogszértésekkel szem-
ben, és így természetesen azt sem akadály-
ozhatja meg, hogy valamely önként vá-
lasztott időben az elnök ki ne hirdesse,
hogy a kiegyezési javaslat elfogadtatott.
Azt azonban mindenesetre el fogja érni az
obstrukció, hogy a képviselőház döntése
nem létesíthet jogosult módon és nem
fogja alapját képezhetni egy alkotmányos
és érvényes törvényhozási aktusnak.

Magyar politikai körökben szin-
tén élénken vitatják azt a kérdést,
hogy az alkotmány eklatáns megsér-
tésével létrejött provizóriumot elfo-
gadhatja-e Magyarország alkotmányos
elintézésnek, a minőt a 67-iki törvény
megkövetel. Az elnöki enuncziációval
létrejött törvény ép oly kevésbé al-
kotmányos, mint a császári rendelet;
a mely utóbbinak legalább az az elő-
nye van, hogy őszinte és egyenes. Így
tehát a magyar parlamentben is ne-
hézségek fognak támadni az osztrák
provizóriumnak alkotmányellenes ke-
resztülvitele esetében.

Értesüléseink a mai gyűlés lefo-
lyásáról a következők:

104 szónok.

A képviselőház mai nagy eseményéhez
a képviselők majdnem teljes számmal jelen-
tek meg.

Az ülés 11 órára volt hirdetve, de már
háromnegyed 11 órakor a képviselők nagy
számmal az elnöki iroda elé vonultak, hogy
szólásra jelentkezzenek. Abrahamovitz elnök
szóháza kiesinynek bizonyult, úgy, hogy a
szórajtatókat is ki kellett nyitni, de még
így is az előszoba is megtelt szónokokkal.

Miután sokan jelentkeztek egyszerre és
így a sorrendet nem lehetett megállapítani,
sorshúzással döntöttek a szónokok sorrendje
fölött. Érdekes jelenet játszódott le, a midőn
Roser, a ki tudvalevőleg a kis lottó ellen
küzd, a 70-es számot húzta.

Több képviselő erre kijelentette, hogy
e számot 10 frt-al meg fogja tenni extra-
tóra. Lueger a 72-es számot húzta, mire azt
jegyezte meg:

— Talán pünkösdkor reám kerül a sor.

Az 1-es számot Dittinger képviselő
kapta, a mi a jelenlevők között nagy derült-
séget keltett, mert Dittinger korántsem akarta
a vitát megnyitni. Innen keletkezett azután
az a bonmot, hogy az első szám tulajdonosa
kész helyét átengedni másnak, ha egy bukó-
vinai h. é. vasútra konzessziót kap.

A javaslat ellen 84-en, a javaslat mel-
lett 20-an jelentkeztek szólásra.

Az ülés megnyitása.

Az elnök háromnegyed 14-kor nyitotta
meg az ülést.

Gross dr. számos változtatást indít-
ványoz a gyorsírói jegyzőkönyvben; nevezte-
sen, hogy az elnök félbeszakította az ülést,
noha nem volt láma; és így megsértette a
házasabályokat, valamint, hogy az elnök által
indítványozott és a Ház által elfogadott
napirend törvénysértést alkot. Névszerinti
szavazást kér.

Elnök kijelenti, hogy Gross dr. ama
kívánságának, hogy e megjegyzéseket a hi-
vatalos jegyzőkönyvbe vegye föl, nem tehet
eget. Az ülés félbeszakítására vonatkozólag
percedens esetekre hivatkozik, nevezetesen
Richbauer volt elnökre, a ki határozottan

kijelentette, hogy az elnöknek joga van az
ülést megnyitni, félbeszakítani és bezárni.
(Ellenmondás a baloldalon.) Így védekeztek
más elnökök is. Ez az irányadó reá nézve.
A mi a napirend megállapítása által történt
állítólagos törvénysértést illeti, ha ez tény,
akkor már az inségyiaslatoknak a miniszte-
rek vád alá helyezéséről szóló indítványok
előtt való tárgyalása is törvénysértés. (Élénk
ellenmondás a baloldalon.)

Nem áll a házasabályokban, hogy mi-
kor kell tárgyalni a miniszterek vád alá he-
lyezéséről szóló indítványokat. (Megújuló el-
lenmondás a baloldalon.) A baloldal maga
bústitotta meg vád alá helyezési indítványainak
tárgyalását, a midőn 84 névszerinti szava-
zást provokált. (Nagy láma, ellenmondás a
baloldalon.)

Gross dr. indítványát a névszerinti
szavazásról kellőleg támogatják és előbb a
titkos szavazás kérdésében szavaznak.

Elnök tudatja, hogy Fuchs dr. alel-
nök akadályoztatás miatt nem jelenhet meg
a mai ülésen.

Ezt a kijelentést az ellenzék gunyos
Ahl felkiáltásokkal kíséri. A német képi-
velők határozottan és élénk gesztusokkal for-
dulnak az elnöki tribün felé.

Dyck (ifjucseh) szólásra jelentkezik a
napirendhez. Ő az ellenzékhez közeledni ki-
ván — ugymond — a mikor egy közvetítő
indítványt terjeszt elő azzal, hogy a nyelv-
rendeletekre vonatkozó petíciók felett név-
szerinti szavazás ejtessék meg, de úgy, hogy
az egyenlő szövegű petíciók összefoglalás-
sának és így rendeltetések el felettük a sza-
vazás.

A főlzsolást éri a láma követi. Az el-
lenzék képviselői ingerdőlten fölgrának he-
lyeikből és lármáztak;

— Ily brutális hallatlan. A parlament-
nek ily erőszakú megrendezabályozása mégis
csak föltmul minden foralmat, lármáznak a
képviselek.

Gross, Perche, Pergelt, Lenisch, Schö-
nerer és mások egyszerre jelentkeznek föl
szóláshoz, de az elnök senkinek sem adjakö-
zülök a szót, hanem mindig valamely jobb-
oldali jelentkezőnek, a mi igen turbulens je-
lenetekre vezet. A nagy lámban csak az
hallatszik, hogy az ellenzék képviselői a pró-
vizóriumnak a napirendről való letételét indít-
ványozzák és ehhez titkos szavazást, ha pedig
ez elvetettnék, egyenkénti szavazást követelnek.

Az eldobott csengettyű.

Schönerer (Magából kikelve a terem
középe felé indul, az elnöki tribün előtt meg-
áll és minden lármát tulharsongó hangon
kiált):

— No, megkapom-e végre a szót, —
igen vagy nem?

Elnök: Egy indítványt akar előtejesz-
teni?

Wolf: Ehhez magának semmi köze.

Schönerer: (Időközben fölrohant az el-
nöki tribünre, hol a minden ízében reszkető
elnök előtt öklével az asztalra üt és megra-
gadva az elnök kezét, fölébe ordít):

— Ön nem fog engem a szólás jogá-

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1897. November 25.

Az EMKE.

— Az „Ellenzék” eredeti tárczája. —

Álmodozó lelkem legszebb mulatóhelye
ott van Erdélyben, a Keletikárpátok koszo-
rus bércei között: a Székelyföldön. Érzem,
hogy a távolság egyre jobban fokozza azt a
fajszeregetet, melylyel a székely ember min-
dig hazafelé sir.

Nálunk a hazaszeregetet a szülőföld sze-
retetével kezdődik.

Ennek a csodaszépségű klasszikus föld-
nek nem voltak gazdag oligarkái, kincsekkel
bíró főurai, hogy anyagi javakkal mozdítsák
elő a fejlődését. A székely kultúra a nép
munkásságából fakadt föl. Százados viharok
között kitartó munkával és szorgalommal az
ő szük körében ipart, kereskedelmet, iskolá-
kat teremtet. Jogokat vívott ki s azokat
minden megpróbáltatások között megtartotta.
Jobbágya nem volt senkinek; a hatalommal,
a zsarnoksággal szemben dacoló, büszke jel-
lem maradt mindenkor. Világos fej, szép jel-
lem, erős akarat képezik főbb tulajdonait.
Hazafiságát csodálattal őrizte meg a his-
tória.

Bem, az erdélyi magyar hadsereg ve-
zére 1848 ban Kutyalvánál (Alsófehérmegye)
azt parancsolta Zsurmay kapitánynak,
hogy küldjön a székelyhuszároktól egy kép-
vált hűtő lágenyvel, mert a hat áron két ezer

oláh táborozik osztrák tisztekkel, had d
fogják el őket.

Bem parancsa eléggé jellemzi a székely
vitézséget, a melyet Petőfi is úgy megcsó-
dált, oly szépen megénekelt.

Nem csekély büszkeségem, hogy egy
székely fejből — ki a magyar sajtó egyik
legkitünőbb munkása — pattant ki az eszme,
mely négy betűsében (EMKE) egy ha-
talmos kulturpolitikai program-
mot adott az Ujmagyarországnak.

Ez az eszme, mint valami villanyáram
futotta végig a társadalom javarészét, a kik
az erdélyi magyarság siralmas állapotán ke-
seregtek.

Az EMKE alakuló közgyűlése 1885. év
ápril 12-én volt Kolozsvárt, a Redutban. Ott
láttuk azt a lelkes kis csapatot, mely a szel-
lem fegyverével, a szív legforróbb szereteté-
vel készülődött az új honfoglaláshoz.

Erdélyről volt a szó, melyet veszedelem
fenyegetett; melyet Kossuth Lajos Turinból
a gyűléshez intézett táviratában Magyar-
ország jobb kezének nevezett.

Megalakult az ország első, legnagyobb
és legjelentősebb kultur-egyesülete.

A kormány és a magasabb körök kö-
zönyösen, sőt bizalmatlansággal nézték az
EMKE mozgalmát. Mert vezetői történetesen
nem a mamelukok fajtájából kerültek ki, a
kik a hazafiságból nem csináltak üzleti tő-
két, nem lesték a kőnczot. Olyan Bereczky-
féle emberek voltak.

A jó öreg Bereczky Sándor székely el-
lenzéki képviselőről jegyezték fel, hogy vala-

melyik nagyobb vita alkalmából szólásra
iratták föl magát.

A mikor bement a Házba, szambeta-
lálja az öreget egyik kormányparti honatya,
a ki bir szerint sok kedvezésben részesült a
kormánytól. Beleköt Bereczkybe:

— Ugy hallom öreg, hogy ma te is
csikorogni fogsz.

— Csikorgok bizén, öcsém, mert en-
gemet nem kennek...

Hát bizá, ilyen székely-fajta emberek
találtak ki az EMKE-t és vezették virágzásra.
Nem hiába mondotta Ágai, hogy az EMKE
egy tünder leány képét juttatta eszébe. Éza
tünder leány, mint valami bájos nemtő ott
mosolygott, áldást hintett a koszos bér-
czek hazájában...

Sokszor megbántuk, hogy a multban
nem tartottunk össze. Saját kárunkon tanul-
hattunk. Az EMKE egy kis oázis volt, hová
az élet sivárságában összejöttünk, mindnyá-
jan találkoztunk és kezet fogtunk egy-
mással.

Erre a virágzó oázisra a kormány be-
vitte a penészgombát. És pedig féltékenysé-
ből, mert az EMKE igaz apostolait nem
tudta hatalmi érdekkörébe vonni. Most már
megteheti, mert a fecskéfészekbe verekbe
kezdenek betlni.

Hogy Gárdonyi Géza tisztelt kollégám
egyik szép mondatát variáljam: eddig haza-
fiságból csináltak a politikát, most pedig po-
litikából csinálnak hazafiságot!

Szikulus.

Az atya büne.

— Angol regény. —

Az „Ellenzék” számára fordította: AMICA.

XXX.

(Folytatás.)

(57.)

— Ej, bolondság! Te a Myra néni és
az én meghívásomra jöttél, válaszolá Agáta
határozottan. És elvégre is, neked van any-
nyi jogod itt lenni, mint Melcombe Marion-
nak! Azonban közlünk maradt szó legyen,
én nem hiszem, hogy ő valaha ismét ide
jönne, mert az utolsó alkalommal ő és Gás-
pár veszekedtek és ő azt mondta az anyám-
nak, hogy ha azt a kiálhatatlan teremtetés-
met ide hívja, ő elmegy és nem tér vissza,
míg az itt lesz! mondá nevetve. Milyen ne-
veletlenül viselte magát veled szemben, —
nemde?

— Igen! válaszolá Pearl álmodozó han-
gon, nem gondolom, hogy az ellenszenv Mel-
combe kisasszonyt mily messze ragadta. —
Ugy-e drágám, nem irsz arról semmit, hogy
én itt vagyok?

— Nem, természetesen, hogy nem irok,
ha te nem akarod, volt a családott hangon
adott válasz, de az egész levelet el kell sza-
kítanom, mert te vagy a fő tárgy benne, pe-
dig feltettem magamban, hogy kellemes meg-
lepetést csinálók Gáspárnak.

— De az nem lett volna kellemes meg-
lepetés, gondolá Pearl és társát nézte, a mint
az a kész levél elszakította és egy új levél
papirosát vett elő. Hangosan azt mondá —
Majd, midőn hazajön a testvéred,
elmondhatok mindent a találkozásunktól és a
mostani itt léteimről, — sokkal jobb lesz az,
mint megírni; és lehet, hogy az édesanyád
nem helyeselné az idejöveteletem, miután —

— Te a Myra néni meghívására vagy

itt és nem az anyámra, szakítá félbe Agáta
kissé nyersen. Aztán, — kevés szünet után
azt tette utána — Pearl, nagyon szeretném
tudni, miért mentél el. Melcombe kisasszony
miatt?

— Nem, édesem. De ne kérdezd; sze-
mélyesen senkinek sem volt azzal semmi
köze; kénytelen voltam elmenni.

— Soha sem felejttem el azt a reggelt,
midőn reggelizés előtt szabadba mentem és
meggyőződtem arról, hogy te engemet el-
hagytál! Egész nap sirtam. Pearl, az kegyet-
lenség volt tőled! Könnyek voltak az Agáta
szemeiben, a mint beszélt.

Pearl felállott a székéről és Agátához
menve, a karjai közé vette és megcsókolta.
— Nagyon sajnálom, drágám, — mondá
Pearl, nem gondoltam, hogy annyira fogsz
utánam búzulni!

Mondd édes, látod-e az édesanyád ké-
met, hogy akkor szó nélkül elhagytaalak, mi-
vel tegyem jóvá? Mond csak — nevetve —
elövegylök a Milton felett, vitaközlésnek a foa-
lát, ott a hol elhagytuk volt?

Agáta is nevetett.

— Emlékezel arra? — mondá. Szeret-
ném tudni, hogy az érvelésben melyikünk
lett volna a győztes? — Azt hiszem, hogy
te. De nem folytatjuk ismét. Az baljós-
latu volt.

— Igaz biz az Agáta, itt felejtettem
egy könyvem, Miltonnak az „Elvesztett pa-
radicsomát”; megtaláltad?

— Igen; és Gáspár elkérte tőlem, hogy
magával vigye külföldre. Ugy-e nem bánod?
De lásd, mi nem hittük, hogy te valaha
visszaéjji. Majd, ha Gáspár visszajön, meg-
kapod.

— Oh igen! Nincs szükségem reá, de
Miltonról beszélve eszembe jutott.

A Pearl szemei ragyogtak, szép arca

tól megfosztani. Nekem itt épp annyi jogom van, mint akárcsak másnak!

Az elnök védelmező mozdulatot tesz, de Schönerer kiragadja a kezéből a csüngőt és azt a terem közepébe hajítja.

Wolf is fölset az elnöki tribünre, Schönerer védelmére, kit a képviselőházi szolgáló közrefogtak. Ezt látva az ifjusek, tömegesen fölrohannak az elnöki tribünre, hol az embertömegben az elnök alakja egészen elvész. A házat iszonyú izgatottság fogja el. Miniszterek, képviselők fölgráznak helyeikről és nézik az elnök körül folyó dulakodást.

Wolfot az ifju-csehek leteperik a földre, hol hevesdulakodás folyik, miközben Wolf szeméről leütik a czvikert és összetörik.

Az elnök nagynehezen kiszabadítja magát az őt körülfogó képviselők tömegéből és valóságos iromodással fut ki a teremből. A miniszterek utánafutnak. Ezt a szökést az ellenzéki képviselők harsogó derűséggel kísérik.

Glöckner képviselő a miniszteri padba áll és meghívja barátait, hogy foglalják el a miniszteri székeket; a mit egyesek meg is cselekszenek.

Az ülés fel van függesztve és a képviselőket oly izgatottság fogja el, mely beláthatatlan események bekövetkezését sejteti.

A verekedés.

A szünet majdnem egy óráig tartott. Negyed négy órakor ismét megjelenik Abramovitz a teremben, kezében egy új csüngőtvel.

Az ellenzéki képviselők sűrű sorokban megszállva tartják a tribün, úgy, hogy az ifjusek és lengyelek csak nehezen nyomulhatnak előre az elnök esetleges védelmére.

Elnök ismét megnyitja az ülést és csüngőtve így szól: Miatán Schönerer képviselő elég merész volt ahhoz, hogy tölem csüngőtjét elvegye, egy újat hozattam.

Wolf (ki az elnök háta mögött áll, nagy flegmával kiragadja az elnök kezéből a csüngőt): A csüngőttyű a mienk!

Elnök (a szolgálóhoz): Hozzanak egy harmadik csüngőttyűt!

Az elnöki tribünön nagy tolongás uralkodik. Wolf nem tágit az elnök mellől. Mellette állanak Khytel, Steiner és más képviselők, botokkal és dorongokkal fölfegyverkezve.

Schönerer: A miniszteri padban áll, szintén egy bunkóval fölfegyverkezve, melyet folyton az elnök felé handabandáz.

Potacsak képviselő kiragadja Wolf kezéből a csüngőttyűt, miközben Wolf az arczán megsérül.

Az elnök leihatatlan zajban ismét fel-függeszti az ülést és kirohan a teremből.

Egy negyedóra múlva folytatják az ülést, de a helyzet nem változott. Minden iparkodás, Wolfot és barátait az elnöki tribünről leszorítani, meg-hiusni. A dulakodás folyton nagyobb lesz.

Az elnök összekulcsolt kezekkel rimánkodik csendet, de hiába. A teremben, úgy látszik, két helyen is verekednek egymással: az elnöki tribünön és közvetlenül alatta.

kiperült. Ő magával vitte a könyvet, tudva, hogy az kié volt, mert ő maga írta bele a nevét. Vajon fog-e valaha kiengesztelődni iránta? Azt ő, bajosan reménylhetné, míg az a folt ott volt az atyja nevé, és azt semmi sem tudja elosztatni, és annak a bűnnek a végzetes következményeit neki a sírjába kell vinni.

— Pearl, te egyszer sem kérdezősködtél Roy Istvánról?

Agáta a St. Claire kisasszony dereka körül fűzte a karjait, amint az mellette állott, és az arca el volt takarva.

Pearl megrettent.

— Nem érdeklődöm iránta, — válaszolá hidegen. Reménylen Agáta, hogy te sem érdeklődsz?

— De igen, jobban mint valaha! Az a szándék, hogy az itteni iskolával felhagyjon és ügyvéd lesz ismét, az volt neki az eredeti kívánság. Te soha sem hitted, hogy ő eléggé szeressen engem, hogy azt megtegye, ugy-e Pearl?

Agáta most felemelte a fejét; szemei a boldogságtól és szerelemtől sugároztak. St. Claire kisasszony sóhajtott, midőn sorsának azt az ekzáltált állapotát látta.

— Nem, — válaszolá — én soha sem hittem a Roy István megbízhatóságában; de örülök, ha végre van benne annyi férfiaság, hogy próbál valamit tenni, hogy iránta való szeretetünk az őszinteséget megmutassa.

Mikor megy el?

— Azt hiszem, hogy a jövő héten. Tegnap írt és kérdezte, hogy ma eljöhete búcsúzni, és — én én meg akartam ezt neked mondani, és — és arra kéri téged, enged meg, hogy egyedül fogadhassam őtet. Agáta ismét elrejtette az arczát; hangja remegett. Látom kell őtet, folytatá rövid szünet után, és hangja vissza nyerte szokott határozott csöngését. Semmi sem akadályozhat meg abban!

(Folytatása következik.)

A kés.

Adelhoffter képviselő fenn az elnöki tribünön Wolfot torkon ragadja és le akarja szorítani a lépcsőről. Wetter gróf felkap egy pohár vizet és leönti vele a dulakodókat, de azok nem mennek szét. Az elnök tehetetlenül nézi az izgalmas jelenetet. Minden arcz kipirult. Az izgalom elérte a tetőpontját. A miniszteri pad előtt a német képviselők egy nagy csoportban körül vannak zárva lengyelektől. A lármában hirtelen feljajdulás hallatszik.

Pfersche képviselő kezében kés látható, melyet Lemisch kiragad a kezéből. A kés oly hirtelen tűnt föl és el, hogy a körülálló nem tudnak felvilágosítást adni arról, ki volt-e nyitva, vagy nem. Az ellenzéki oldalon azt beszélik, hogy a késel két sebesülés történt, a jobbon mit sem akarnak erről tudni. A tény az, hogy Gesz-zman (antiszemita) képviselő meg van sebesülve.

A berekesztett ülés.

Az elnök képtelen a fészevesztett Házban csak egy szót is szólni. Láng képviselő rendező, a jegyzők asztalain átnyulva, egyes dulakodó képviselőket a hajuknál fogva ragad meg, de ez csak fokozza a dulakodást.

A karzat is megmozdul és lelármáz a terembe. Különösen a második emeletről halatszanak buzdító kiáltások.

Az elnök végre megújja az olympusi látványosságot és berekeszti az ülést. Kijelenti, hogy a legközelebbi ülés idejét írásbelileg fogja a képviselőkkel tudatni.

Daczára ennek, a képviselők nem távoznak a Házból, mivel híre ment hogy az elnök még a mai nap folyamán hívja össze a Házat. Fiakkerek nagyszámban tartanak a meghívók gyors szétkülödsé. Az ellenzéki képviselők nem mozdulnak a teremből és nagy izgatottságban a folyosókra és klubhelyiségekben tárgyalják a mai ülés eseményeit, melyek botrányosságukkal földültek minden eddigi rekordot.

*

A rendőrség a Házban van. Hirlik, hogy Pfersche, Schönerer és Wolf képviselők ellen a feljelentés nyilvános erőszakoskodás miatt megtörtént. Az ügyesség még ma közbelép.

A mai ülés sebesültjei a következők:

Ghon véresre verve.

Wolf és Schönerer nyakán fojtogatások láthatók.

Gessmann keze megvágva.

Wichodil — Hrabeczet megrugdalta.

Konstatáltatott, hogy Pfersche kése nyitva volt.

A legközelebbi ülés holnap délelőtt 10 órakor lesz.

Ellenzéki győzelem.

— Udvarhelyi tudósítónktól. —

Székely-Udvarhely, nov. 24.

Még csak nem is olyan régen diadalittas kormányparti jelentések hirdették a mindenféle uton-módon összekalapált többség győzelmi mámorát; szinte kéjelegtek abban a tudatban, hogy az „óriási többség” nyekedett szabadelvű párt, szabadon tobzódhatik a többség boldogító érzelmei között a megyeházában és a városházán és mindenütt, a hol van koncz és jutalom a hű mamelukok számára. — Hanem ez a dicsőség nagyon hasonló volt a pünköszt királyság dicsőségéhez. — Az a többség, mely vezényszóra gázolt le mindenkit, a ki nem az ő szekerét toltta, erősen összezsugorodott, amolyan kis főispán istápoló pártoskává, a minő volt még azelőtt, mielőtt egynemű hatalmas kez meg nem növesztette alispán buktató pártját.

Daczára a demantiknek, melyek a „Kolosvári” jól nevelt tudósítója részéről a mi jövődőléseinket megczafolni igyekeztek, még is sikerült nagy többséget összehozni annak a megsemmisített tábornak, melyet már Vándor is csak szánakozó vállveregetésre méltatott, mint az egyszeri huszár, ki belépve falujának templomába, az épen a felálló híveknek mondá leereszkedőleg: üljének le, én is voltam szegény ember.

És ime, azok a szegény emberek, a kik nem főispánok, nem alispánok, sőt még csak főjegyzők sem, szembeszálltak a hatalmas urakkal többséget szereztek nekik a pártnak, a mely bátor élni és virulni a nagy vereségek daczára is.

F. hó 19-én és 20-án folytak le a városi képviselő testület és a törvényhatósági bizottság tag választások, melyekből a kormánypart legnagyobb erőfeszítése daczára is az ellenzék többséggel került ki. A választásokon az ellenzék első nap 12, második nap 67 szavazatot többséget kapott.

Szinte látni, mint lélekliz fel az udvarhelyi ember, hogy egy kis szabadabb levegő csapott át ezen a korrumpált vármegyén, a melyre egész súlyával rá nehezedett

a hatalom s kiölni igyekezett belé minden szabad életet. Elégítéletül szolgál nekünk is az a hír, látva, hogy azután a vad hajszá után, mely egy Ugron Jánost kiüldözött állásából, végre feltámadt az igazi közvélemény s a méltatlanokat kiszorította a forumról, a hová nem valók. Elégítéletül szolgálhat az ellenzék minden tagjának s mindazoknak a kiket az üldözés nem kimélt meg abban a vad harcban, mely remélhetőleg véget ér, ha az ellenzék a további kitartó küzdelemben bevágja az útját a kormánypart hatalmaskodásainak.

Udvarhelyvárosra nézve, ez a választás szinte élet kérdés volt. Lapunkban már többször tárgyaltuk a város ügyeit s már akkor hangsúlyoztuk, hogy a mostani polgármester és tanács alatt a városi ügyekben csak tovább fog uralkodni az a dekadencia, mely a véromlásához vezet.

Reményünk nem csaltak, midőn az ellenzék győzelmét megővendőltek, hisszük azt is, hogy sikerülni fog kitisztítani ezt az Augiasz istállókat, mely már annyi okot adott a megbotránkosásra. Ezzel a reménnyel tekintünk a jövő elé.

A megsemmisültek.

Megsértett főszolgabíró.

Gy.-Sz. Király, nov. 23.

Tekintetes Szerkesztőség!

A bpesti lapok után az „Ellenzék” is megemlékezett azon tárgyalásról, mely a napokban folyt le a bpesti királyi törvényszék-nél, de miután nem mindenkben hű képe jelent meg a tárgyalásnak, egyetmást azért rektifikálni ohajtók.

Első sorban ki kell emelnem Györfi Gyulának hatalmas, az igazság erejével meggyőző beszédét, melylyel támaszkodva az ellenem elkövetett jogtalanságok adataira, fényesen kimutatta, hogy nem nekem kellett volna a vádlottak padján ülni, hanem a vádlóknak, de hát másként akarta a sors és a fátum.

El lettem ítélve vétségnek minősített 50 frt fő és 20 frt mellékbüntetésre.

A kir. ügyész, ki egy évi elzárást és talán 1000 frt pénzbüntetést indítványozott, megnyugodott az ítéletben, mely lelkiismerete sugalmát, hogy elget teti kötelességének, meg nem tagadhatta.

En fellebezést jelentettem, mert bármily enyhén is ítélt felettem a törvényszék, melyen éreztem igazomat és azon kényszerhelyzetet, hogy feloldatásom esetén a hű nyitramegyei közigazgatási tisztviselőnek, helyembe, kerülni, esetleg fogyniileg 3 ad fokú büntetésnek kitéve lenni, — alig remélhető is lett volna.

De még ettől is eltekintve, tanun valómása nem felelt meg annak, a mit annak idején velem közöltt s a mi inkriminálva is volt; holott ezt akkori ügyvéd princípálisával is aként tudatta, tudniillik azt állítván akkor, hogy a privigei szolgabírósnágnál délelőtt felvett jegyzőkönyv megsemmisített és délután más vétetett fel, — most pedig csak folytatolagos jkv. felvételtől ösmerte be.

Az információzt magamévá tettem, — ez volt az én hibám s ezért hurcoltak Budapestre s kérék egy évi fogságot és 1000 frt. büntetést.

Nem felel meg a valóságnak az sem, hogy ezen munkás ügy ez évben került volna szőnyegre, mert ez már 1895-ből való és az óta nem tudok ez ügyben közigazgatási uton igazomhoz jutni.

Az sem igaz, a mi egyik lapban közölve volt, hogy a hátralek munka bért, a munkások beperlése után, időközben fizettem volna meg, mert bizonyítva lett, hogy a munkásokkal való elszámolás után 10 nappal postára volt adva a munkabér s ők azután 3 hónappal adták be keresetüket a privigei szolgabíróshoz ellenem.

No de több szót nem vesztegetek, csak azt a szerény megjegyzést nem hallgathatom el, hogy hát én is megértem, hogy a vádlottak padján ültem, pedig ilyet sohasem látam és most már értem, hogy miként kerülhet tisztességes és becsületes ember is a tömlőzbe, szabadelvű párti elyek uralma alatt.

Betegh Ferencz.

Erdélyi r. k. státus gyűlés.

Kolosvárt, nov. 25.

Nagy érdeklődés mellett nyit meg ma d. e. az erd. r. k. státus gyűlése. Istentisztelet után szufolási meglett státus tagokkal a lyceum épület díszterme.

A karzatot is szorongásig megtöltötte az érdeklődő közönség.

Gyűlés előtt Jósika Samu báró világi elnök felhívására Haller Károly dr. vezetése alatt küldöttség hívta meg a püspököt a gyűlésre.

A püspök elfoglalván elnöki székét, krisztusi szeretettel üdvözlö a híveket s megtartotta elnöki megnyitóját, melyről idő rövidsége miatt csak holnap számunkban emlíkezhetünk meg.

A jegyzőkönyv vezetésére felkéri elnök Ujfalu Todor József kanonokot és Szamosi János egyetemi tanárt. A jegyzőkönyv hitelesítésére Biró Béla, Farkas Lajos és Bocskor Mihály tagok kérésnek fel.

Ezután az igazoló bizottság jelenti, hogy meghívott 208 tag, 66 egyházi és 142 világi. Igazoltatott s megjelent 123 tag, 53 egyházi és 75 világi.

Ugrom Gábor szükségesnek tartja, hogy jövőre kétánni világi tag hívassék meg, mint egyházi.

Ezután a pápához üdvözlő távirat intéztetik.

Majd a 15-ös bizottság jelentése terjesztetik elő.

E jelentés előadja, hogy 3 egyházi, 5 világi igazgatósági tag választandó.

Elnök a választást d. u. 1/2-re tűzi ki. 1/5-re a szavazatszedést. Szavazatszedők: Kovács Ferencz, Betegh Ferencz és Gál Domokos.

A jelentés az igazgatótanács tagok esküformáját revizió alá véve, több stílusos módosításon kívül a következő passzus bevétele javasolja:

„Esküszöm, hogy az anyaszentegyház által tiltott semmiféle egyesületnek, nevezetesen a szabad kőművesek társulatának tagja nem vagyok és nem leszek. Istent engem egy segélyen, boldogágos szűz Mária és minden szentek.”

Simai Gergely indítványozza, hogy a státus tagjai is tegyenek esküt, mert a státus tagok magasabb funkcióit teljesítenek.

Ugrom Gábor addig mig általános reform alá nem vesszik a szervezetet, addig azon módosításokat tenni nem lehet. A gyűlés azt magáévá teszi.

A kegyes alapítványokról a jelentés örövendes tudomásul vétetik.

Szó Gáspár tanügyi előadó felsorolja az adományozók neveit.

Javaslat tétetik oly magyar olvasó könyvek írására melyek vallásos irányban vannak össze állítva.

Iskolai ünnepélyek rendezése a tanári karra bízandó.

Az iskolák rajz tanároknak szűkölködnek, kiképzésükre ösztöndíj adandó.

Ehhez többen szoltak hozzá. Ugrom Gábor azt elhajítja, hogy a püspök az olvasó könyvek össze állítására az összes magyar főpapokkal lépjen érintkezésbe.

A rajz tanár hiányáról pedig a miniszter intézkedik.

Kovács Ferencz apátplebános szükségesnek tartja, hogy egy kath. tanár képzőről gondoskodás történjék, ajánlja, hogy Majláth a királyháron tui püspöki karral egyetértve tegyen lépéseket.

Fogarasi Mihály erre alapítványt ístett, a mi most paragon bever. Ez 750 ezer frtot tesz ki. Az Egyetem nem szolgáltat elég tanárt. Ohajtandó, hogy képeztesseknak nagyobb számban pap tanárok.

Mig a tanárképzés létesül, addig internatus létesíttessék.

Pap tanároknak látja a kath. gymnasiumok jövőjét.

Ugrom Gábor hozzászól. Ma a miniszter nevezi ki a tanárokat. Előbb legyen egyetemes autonómia.

Azután az egyház az iskolákat vegye át. Legyen katolikus egyetem. (Helyes). Jelen pillanatban nem időszert az indítvány.

Györfi Gyula szerint nem tanár hiány, hanem tanárfizetés hiány uralkodik. Ezen kellene segíteni. A gyűlés, tekintettel arra, hogy a püspök kieszközölte, hogy a szent-ferencz-rendieknel a paptanár jelöltek ellátását nyerne egyelőre, eltekint a javaslatról.

A XIII. pont a tanári szabályzatot teszi.

A püspök ennek tárgyalásából kifolyólag indítványozza, hogy: csak azok a javaslatok hozassanak a közgyűlés elé, a melyekre nézve az igazgató-tanács és püspök megalapodott.

Ugrom Gábor nem ért egyet ezzel.

Az igazgató-tanács végrehajtja a statustgyűlés határozatait. A püspök akárcik legyen is, tagja a státus gyűlésnek, de nem ura, nem parancsolója. Mi a meggyőződésünket akár tetszik a püspöknek, akár nem, azt keresztül vinni igyekezzünk.

Kéri a püspököt, hogy ehhez az elvi kijelentéséhez ne ragaszkodjék, mert Fogarasi püspök idejében épen ez volt igen sok viszállynak a magva.

A világiak körében absolutizmus nem uralkodhatik.

Majláth püspök: Ő nem akarta az autonómia jogkörét kisebbiteni, de nem szeretné, hogy egyes határozattól aláírását megtagadja, mert aláírásától függ az, hogy a Felső ezeket acceptálja.

Kiss Bálint rámutat, hogy 1883-ban is az volt a megállapodás, — hogy püspök és igazgató-tanács egyetértve terjesztette elő a dolgokat,

Tóder kanonok elmondja, hogy püspök e kijelentéssel veto jogot önmagának nem kívánt vindikálni, de bíró a püspök és statustanács között a közgyűlés nem lehet.

A XIII. pont tételei s különösen a tanári testület fegyelmi szabályzata élénk vitát idéztek elő, melyben Ugrom Gábor, Farkas Lajos, Györfi Gyula vettek részt.

Farkas Lajos hosszabb beszédben hangsúlyozza, hogy az igazgató tanács a püspök vállairól szükségesnek tartotta levenni a fegyelmi ítélet kimondását.

Ugrom: A szabályzat megadja a püspöknek a jogot arra, hogy a fegyelmi eljárás megindítsa s vezesse a vizsgálatot, alkalmazzon egyházi fenytéket.

Az igazgató tanács azt kívánja, hogy fegyelmi vétségben fegyelmi bíróság hasonlóan világi vonatkozású ítéletek hozatalára.

Az igazgató-tanács javaslatot a vita beárítása után a gyűlés elfogadja. Püspök a gyűlést fölfüggeszti és a tagokat ebédre meghívja, délutánra pedig a szavazást kitűti.

MINDENFÉLE.

Kolosvárt, november 25.

— **Veni sancte.** Az erdélyi r. kath. egyházkerület mai közgyűlése alkalmából a kálvári plébánia templomban ünnepélyes istentisztelet tartatott **Veni sancte**-vel kapcsolatban. Pontban kilencz órakor nagyszámú, teljes ornátusba öltözött papság kíséretében és harangzugas közt vonult be a templomba Gr. Majláth Gusztáv püspök, a kit a státustgyűlés tagjai követtek. A püspök a **Veni sancte** elenélése után a papság segédlete mellett csendes misét mondott, mely alatt a dalkör énekelt. Az istentiszteleten nagy számban ajátatoskodó közönség vett részt.

— **Gróf Majláth Gusztáv** püspök tegnap délbán a plébánián teljesen szűk körben ebédelt. Ebéd után néhány látogatott fogadott, s alamiznát osztogatott a szegényeknek. Legtöbb időt a 15-ös bizottság munkálatainak tanulmányozására fordított. Este — kissé gyöngékedvén — korán pihenőtért.

— **Kárpát-estély.** Az Erdélyrészi Kárpát-Egyetemi osztálya által rendezendő Kárpát estély iránt már városszerte nagy az érdeklődés. A negyventagu rendező bizottság élén Polcz Rozsó elnök, Kovács Géza, Szabó Károly és Fabinyi Rudolf alelnökök állanak.

— **Vallásos estélyek.** Az ev. ref. theologiai fakultás dísztermében f. hó 28-án, advent első vasárnapján d. u. 6 órakor újból megkezdődnek az előző években is szokásos vallásos estélyek. Az első alkalommal Keressey Béla theol. igazgató fog bibliagyarázatot tartani. Ez estélyekre szívesen látja a nagy közönséget a theol. fakultás tanári kara.

— **Felolvasás.** A Mária Dorothea Egyetület Erdélyrészi Otthonának és főiskolájának javára f. hó 27-én szombaton d. u. 6 órakor a városház tantermében felolvasást tart Kenessey Bela ref. theologiai igazgató „Ábrándok és Eszmények” czimmel. E kiválóan érdekesnek ígérkező felolvasásra egy belépő díj ára 1 korona. A tanuló ifjúság és az egyetemi hallgatók a belépti díj felet fizetik. Jegyek válthatók a helyszínen a pénztárnál.

— **A nagyétű csavargó.** Mióta a hidegek beállottak, a kórházoknál egyre-másra jelentkeznek a különféle csavargók, kik valami betegség szimulálásával szeretnének jó teli szálláshoz jutni.

A minap is beállított egy csavargó a kórházba. Piszkos és rongyos volt. Lábán elnyúlt cipő, testén a legkülönbözőbb foltokkal illusztrált nadrag és kabát. Így ment a doktor elé, hogy felvegyék a kórházba.

— Nagy beteg vagyok, doktor ur, — szoltalt meg, — akárosak a „Két tacso” nagyétű csavargója.

— Ne beszéljen bolondokat! rivall rá a doktor, hiszen maga egészen egészségesnek néz ki.

— Már pedig nagy beteg vagyok, szolt a csavargó keservesen.

— Hát, mi a baja?

— Gyomorfárgalóm van.

— Honnan gondolja?

— Ha nem lakom jól minden órában, borzasztó fájdalmakat állok ki.

— Hát akkor lakjék jól minden órában.

— De más bajom is van.

— Mi az?

— Folytonosan szédülök, nem tudok a lábamon állani.

— Akkor hát ne álljon a lábán, hanem fektüdjék le.

— Gyógyítsanak ki doktor ur! Mi lesz belőlem, ha ez így tart? Könyörgöm instálom, vegyenek fel, ne hagyjanak elpusztulni!

A doktor megunt a hosszas rimánkodást.

— Vigyék a 8-asba. Délután majd megvizsgáljuk.

Délután pedig a szokásos 1/3 helyett következő étlapot írta fel a táblájára:

Ragge! 1 tej.

Délben: 1 tej.

Este: 1 tej.</

a ki a dühtől tájékozva rohanta meg a németeket, a kik erős öklönök csapásaitól majdnem eszméletüket veszítették. A többi szláv nemzetiségi képviselők hasonló dühvel dolgoztak: leköpték a németeket, majd a hajuknál fogva húzták, tépték őket és ruháikat leszaggatták róluk és úgy verték a földre.

Budapest. nov. 25

Fogadja főszerkesztő ur teljes tiszteletem nyilvánítását.

A reichsrathi vérengzés.

Budapest, nov. 25

Ütötték, verték őket kegyetlenül.
A legdühösebb pofozkodó és ve-
rekedő Brezesznovszki képviselő volt.

— **Bocsássatok el, mert megkésellek!**
 Am a szlávok nem hallgattak rá, mire
 Pfersche kikapta tőralku kését és Potocsnik
 felé döfött.

Votter Lili gróf pedig felfutott az elnöki emelvényre s ott levő vízes üveg tartalmát ráöntötte az elnöki emelvény alatt küzdő képviselőkre, mire ezek elbocsátották Pferscht, a ki **ajánlódva** vándorzorgott ki a tereméből.

De azért mégis volt annyi ereje, hogy harsány hangon azt ordította:

„Németek, vigyázatok, legközelebb
revolvért hozzatok magatokkal.“

Wolffnak a fiatal felesége a karzatról nézte az iszonyú jelenetet, a mint látta, hogy a kormánypárti képviselők férjére vetik magukat, sőt minden erejük megfeszítésével ütöttek, sikoltozva lerohant a karzatról és

A terem szolgák ki akarták vezetni, de Wolffné kétségbeesetten védte magát, kérte

A szolgák végre kénytelenek voltak megragadni s kivonszolni a tereméből,

Iskolák államosítása.
Budapest, nov. 25.

Nagyfontosságú hírt jelent egy könyv-
matos felhivatalos lap.

E szerint Aradmegye és Kolozsmegye nemzetiségi vidékeiről az oláh községek tömegesen folyamadnak állami iskolák felállításáért, illetve községi vagy felekezeti iskoláiknak államivá való átalakításáért.

Az iskolák felállítására 110,000 forintba kerülne. Fentartásukra azonban mindjárt 440,000 forint kéne.

Az 1855-iki költségvetési törvényben összesen 170,000 forintot szántak ez célra, de a közoktatásiügyi kormány reméli, hogy a magyar parlament lehetővé fogja tenni számára minden oláh község kérelmének a teljesítését.

Főszerkesztő :

BARTHA MIKLÓS,
Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.
II Cluj-Napoca

*

Ki megy Marosvásárhelyre? A kolozsvári társulat tavalyi nyári állomására hárman is pályáztak: Komjáthy János debreczeni, Makó Lajos szegedi és Leszkyai András aradi színházgazdák. Az ottani színházbizottság tegnap döntött a pályázat sorsa felett; egyhangúlag hozta meg azt a határozatot, hogy a színház a következő nyárra Komjáthy János debreczeni színházgazdának adassék át.

*

Náday leányának sikere. A Népszínház-

án tegnapelőtt este lépett először a világot
először deszkákra Náday Ilonka, Náday,
nemzeti színház kitűnő bonvivántjának nagy
reményekre jogosító leánya. Márkus József
"Kukta-kissasszony" című érdekes boházata
került szívre, melynek a bájos kis lány szép
alkotást szerzett. Színreleptekor még a Nép-
színház történetében is páratlan mennyiséggel
virággal, szüntelen tappel s viharos dübörgéssel
fogadták. A gyönyörű leány rokonszenves kis
hangosokajával, bájos játékával nagyon mag-
nyorító jelenség. Minden alkalommal megismételtet-
ték, a tüntetés szakadatlanul tartott.

Gyarmathy Zsigáné.

Az aradi Kölcsey Egyesület nov. 19-ik estélyén Városi Málvin rendkívül sikerült előadását tartott a „Magyar irodőrökről.”

Izléssel, tudással van megírva az, a mit elolvasott. Beszél a régi magyar írónőkről: Wesselényi Anna, Vitéz Zsuzsánna, Loránffy Zsuzsánna, Lorsárdi Zsuzsánna, Petroczy Kata és még több másokról.

Az újabbak közül úgy látszik legmeg-
egyebben lelkesül Czobel Minkáért és Gyár-
mathy Zsigánéért, a híkről legtöbbet is be-
széli, mert még B. Bajza Lenkéről csak any-
nyit mond, [hogy jó mese szövő és mindig
deálja a fiatal lányoknak, a Czobel Minka
költészetéért még rajong, a ki tudással s
szemlélis nagy tehetséggel alkotja az ő ra-
gyogó költeményit, a kit itthon régebben
csak Justh Zsigmond tudott tökéletesen meg-
értetni és méltányolni.

Legtöbbet azonban Gyarmathy Zsigá-
ról mond:

„Van-e magyar szív, a mely büszke-
égtől ne dobbanni meg a Gyarmathyné
nevére?

Egyike ő azon keveseknek, a kik em-
bertársainak életsymphoniájából nemesak egy-
gy melodiát les el, melyel a hegedű és
viola feltűnő hangjai kapják meg a hallá-
sát, hanem azt is megfigyeli, a mit a cello
lánt sóhajt, s a mit a mi felszínhez tapadó
nyoma hallásunk a dobok és bőgők komor,
tompá orgona hangjaiból észre sem vesz.
Egyaránt nyílt könyv gyanánt fekszik előtte
külső és belső ember, a mint alakjai lelké-
nek a belsejébe mélyed, s ott a lélek leg-
tisztább redőit is meglátja. Képzelt tehetség
nerész építőleteit az ismert, a valóságban lé-

zai bázisokról rakja le. A belső életet plasztikái hátseggel domborodik ki szellemi szemei láttán míg mi az előttünk látható felszínen csak az ujjkor zenéjének accordjait vesszük ki, ő a mélységből szelleg egyidejűleg egy-egy dallam contra hangját is hallja egybe-angazni. Csodálatos polyphonia — csak annak kivethető, a ki szívével is tud hallani. Gyarmathy Zsigáné pedig nemcsak, hogy így hallani, de a hallottakat fel is dolgozni képes.

A nap hőfoka. Cseraszky, orosz
állagász a nap hőfokát úgy igyekezett meg-
mérni, hogy nagy átvégtekörrel összegyűjtötte
a fény sugarakat és a tükörre tette a legne-
gyezesebben olvadó fémeket. Mind a) elolvadt
a nappal nélkül s nincs is egyetlen anyag, a
mely kibírná ezt a hőfokot. Minhogy pedig
a legnagyobb hő, a milt a technika elő tud
adni, 4000 fok, következék, hogy a nap
hőfoka ennek iszonyú többszöröse, mert nagy
mértékben van túlnak s mégis 3500°-t
érint.

— **A Babel tornya.** A washingtoni nemzeti múzeumban most a babeli torony modellje látható, amely sir Henry Rawlinsonnak, egy angol mérnöknek a kutatásai alapján készült. A következő méretekből lett felépítve a torony: 273 négyzet láb alapon, 176 láb magas volt. En iszteneim, fogják mondani ezt olvasván a mai mérnökök, hát mi volt az az óriás? Hiszen nekünk ez a torony csak gyerektánc...

Színház. A nemrég fölelevenített „Bo caccio”-t tegnap harmadszor adták, ismét nagy sikerrel. A közönségnek méltán tetszik ez a régi operett, melynek annyi mulatságos jelenete van. Áldor Juliska szemrevélt Bocaccioja teatizált s a harmadik felvonásbeli táncjátékot követően kitérőn nézett ki. Fiaitól és lányaitól hallgatott meg. A két nő ismételt előadását látta, míg a más két nő csak a Turchányi és Lányi személyesítette. A három komikus szerepben Vendrei, Kassai és Leóvey sikertült mókáikkal szórakoztatták a közönséget.

*

Színházi hírek. Prry Pál megház-
adott. A kik ma este megnézik a rég-
ben látott kotnyeles Prry Pált, aliha fog-
ják elmulasztani a hohnapri premieret, hogy
hangismérjék Prry uram biografiájának a foly-
tatását, Mathewsonak, a jeles angol bohózat-
írónak az ölete, hogy kollégájá Prry Poolé nép-
szereplő lett alakját — Prry a Pált — mint
először bemutatassa. Prry Pál kotnyeleség ty-
pikus alakja, mint legényember is elég furcsa

Iskola Alap

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósításai,
és sürgöny-levelei).

Az Ugron-pártból.
Budapest, nov. 24.

A függetlenségi és 48-as párt Ug-
ron csoportja, Szederkényi Nándor el-
nökelete alatt értekezletet tartott, me-
lyen a békés-gyulai választás ügyével
foglalkoztak s elhatározták, hogy Bartha
Miklós érdekében Ugron Gábor, Falussy
Árpád, Várossy Gyula vasárnap leutaz-
nak a kerületbe. Az értekezleten még
a kör gazdasági ügyeivel is foglalkoz-
tak. A pártban — írja a Kel. Ért. —
az a reménység, hogy Bartha Miklós
megválasztása után új élet és nagyobb
tevékenység kezdődik s folytatni fog-
ják a vidéki szervezkedést is.

Botrány egy felolvasáson.

Budapest, nov. 24.
A miniszter támogatása mellett fennálló „Munkás képző intézményben” minden héten egy tudományos előadást tartanak, hol egyetemi tanárok, tudósok, közérdekű és tudományos fejtegetéseivel oktatják a munkás népet.

Dr. Wallon Dezső min. titkár tegnap esti felolvasásban a „Magánjoggal” foglalkozott, midőn a terembe gyűlt nagyszámu szociálisták, zajongani, s tüntetni kezdettek, azt követlén a felolvasó felé: „Önt a kormány fizeti, hogy a munkásokat becsapja! Nem hallgatjuk!” Wallon szavai elvesztek a zajban. A felolvasást mára kellett halasztani. A munkások a Marsaillest énekelve vonultak ki a Nemzeti Demokrata Muunkáspárt helyiségéből.

Romániából.
Bukarest, nov. 24.

A Magyarország elleni izgatás alig
nagy csillapult, az elleuzék ismét újabb
nemzidens átal a legszélsőbb fokra szítja.
Paudolfi márkít, az ismert romáuba-
rát olasz senatort, ki ismételten Ma-
gyarország ellen kikelt, tegnap Buka-
restbe várták, hogy drámájának a nem-
zeti színházban való előadásánál sze-
ményesen jelen legyen.

Urechia szenátort a liga elnökét értesítette, hogy Vercierován át déli 11 óra 40 perczkor jön meg Bukarestbe. A pályaudvaron várakozott is rá a liga embereiből és 2 egyetemi hallgatókból álló társaság, de Pandolfi nem jött. Néhány perczel később azonban Urechia hírvératot kapott, hogy Pandolfi nem

Iskola Alap

H I R D E T É S E K.

A kolozsavári járás főszolgabírájától.

Sz. 9024—897.

948. 3—3.

Pályázati hirdetmény.

Kolozsármegye kolozsavári járásában üresedésben levő boósi körjegyzői állás betöltése céljából ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen körhöz Boós, Pata és Györgyfalva községek tartoznak, Boós esetleg Pata székhelylyel.

A körjegyző javadalmazása 400 frt fizetés, 305 frt mellékjárnék, 150 frt inoktartási díj; és az anyakönyvek vezetéséért 100 frt tiszteletdíj.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, — hogy az 1883. évi I. t. cz. 6. §-a szerinti felszerelt és eddigi szolgálatukat igazoló pályázati kérésüket felettes hatóságuk útján hozzám folyó évi december 11-ig annál is inkább adják be, mivel a később beérkezett folyamodványokat tekintetbe venni nem fogom.

A választást folyó év december 14-én d. e. 11 órakor a kör székhelyén, a körjegyzői iroda helyiségében fogom megtartani.

Kolozsavart, 1897 november hó 17-én.

Hankó Veress Károly,
főszolgabíró.

Sz. 17.182—1897.

árvsz.

951. 1—3.

Árverési hirdetmény.

Kolozsármegye árvaszéke ezennel közhírré teszi, hogy Mező-Bodonban elhalt néhai Müller Albert hagyatékát képző s Novaly község 57. számú tltjkrében 1—14 rend. számok alatt foglalt ingatlanok felerésze a helyszínen Novaly községben a községházánál 1897 évi December hó 17-én délelőtt 10 órakor tartandó önkéntes árverés útján a legtöbbet ígérőnek el fognak adatni.

Az árverési feltételek alólírt árvaszék 13. számú szobájában megtekinthetők.

Kolozsármegye árvaszékének Kolozsavart, 1897 november hó 24-én tartott üléséből.

Hory Béla
elnök.

1514—1897. m. sz.

953. 1—2.

Árlejtési hirdetmény

ezőlőppartfal készítésére.

A kis- és nagy brettyó utcák közt a Szamos mellett készítenő ezőlőppartfal tárgyában f. évi november 30-án délelőtt 10 órakor zárt alánlati versenytárgyalás tartatik.

Az összes munkálatok 2765 frt 36 krral vannak előirányozva.

Az írásbeli zárt ajánlatok a vállalati összeg 5%-ával mint biztosítékkal ellátva, nevezett időig a városi mérnöki hivatalhoz benyújtandók, hol a közelebbi feltételek megtekinthetők.

Kolozsavart, 1897 november 24.

Kolozsavart sz. kir. város mérnöki hivatala.

Meglepő Ujdonságok.

Értesítjük a n. é. közönséget, hogy tekintettel a karácsonyi és újévi időnyre érkezett és érkező ujdonságok nagy mennyiségére, üzletünk felett egy külön teremben velencei üveg majolika és porcellán különlegességekből a kényelmesebb hozzáférhetőség céljából

minta-kiállítást

rendeztünk be, a melynek szíves megtekintésére a n. é. közönséget ezennel tisztelettel meghívjuk.

Miután még jutányos árak mellett a legpontosabb kiszolgálást ígérünk maradtunk szíves pártfogásért esedezve

Teljes tisztelettel 846. 9—0

HUNWALD LIPÓT és FIA

üveg, porcellán és lámpa nagykereskedők

KOLOZSVÁRT FŐTÉR 20. sz.

Meglepő Ujdonságok.

Nagy végeledás.

FRANK-KISS JÁNOS FIAI

Kolozsavart, főtér 33. szám alatti

üveg- porcellán és lámpa kereskedésében

üzlet felosztás miatt hatóságilag engedélyezett

Végeledás.

Az összes áru, míg a készlet tart, beszerzési áron alul árusítatik el.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítettek.

Teljes tisztelettel 928. 5—0.

Frank-Kiss János fiai.

Nagy végeledás.

ÜZLET ÁTHELYEZÉS.

Van szerencsém a n. érd. közönséggel tudatni, — miszerint a

Kolozsavart 7 éve fennállott

bank és bizományi üzletemet

Budapest, V. József tér II. sz. a. l. em.

helyeztem át, a hol azt tovább folytatva vezetni fogom.

Üzletem hatáskörébe még a

Budapesti- és külföldi tőzsdékre

szóló megbízások közvetítését is belevontam, melyeknek pontos kiviteléről t. megbízóimat előre is biztosíthatom.

Budapest, 1897. november 21.

950. 1—3.

Tisztelettel

Folly Victor.

Olcsó fedélcserép.

Cserépgyáramnak haszonbérbe adása folytán jelenlegi cserép készletemet leszállított áron adom el

December 31-ig **8000 lapos cserép** a kolozsavári pályaudvarig szállítva 116 forint; Tordáig 111 frt; Kocsárdig 108 frt; Tövisig 104 frt; Alvinczig 107 frt; Dévágig 114 frt; Balázsfalvára 100 forint; Medgyesig 95 frt; Segesvárig 90 frt; Nagy-Szebenig 103 frt; M-Ludasig 111 frt; Brassóig 104 frt; Maros-Vásárhelyig 115 frt; Hátszegig 116 frt; Petrozsényig 121 frt. — Egy darab kupás cserép 4 kr.

Székely-Udvarhely, 1897. november hó.

890. 15—20.

Szent-Királyi Arpád.

Róth és Társai

borkereskedési társaság

M E D G Y E S E N.

Ajánlják küküllőmenti hegyi boraikat!

Korábbi években beszerzett nagy bor készletünk folytán azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy boraikat daczára az ez évbéli terméshányagnak s az ez okozta általános áremelkedésnek, — még nagyon mérsékelt emeléssel árusíthatjuk.

Szétküldés hordókban 56 literen felül és palackokban.

Árjegyzék kíváncsra ingyen és bérmentve! 935. 3—8.

Boraik állandóan raktáron vannak **Kolozsavart:**

Popp Antal kereskedésében külmonostor-utcza.

Szászváros: Hollitzer J.

Nagyszeben: Wagner Ferencz.

Balázsfalva: Komáromy Albert.

Székely-Udvarhely: Steinburg Ottó.

Erzsébetváros: Mühlsteffen Gusztáv. Brassó: Póro Emil.

K Ö H Ö G É S,

rekedség és elnyálkasodás ellen a legjobb hatású szor a RÉTHY-féle

pemetofüczukorka,

mely ezen bajokat gyorsan megszünteti. Kapható minden gyógyszerárban. Egy doboz ára 30 kr. 5 dobozzal 1 frt 50 kr-ért bérmentve küld

RÉTHY BÉLA

gyógyszerész Békés-Csabán.

Csak akkor valódi, ha minden doboz fenekén aláírásom látható.

COOPER COOPER & CO LTD

LONDON

legfinomabb eredetű

Ceylon-Teáját

árusítja az

Angol-Gyarmat Társaság

Budapest, V. Perczköz 4.

(a Fürdő-utcza és Mörleg-utcza között.)

Árjegyzékkel kíváncsra szolgálok.

Vidékre megrendelés fél kgr. és nagyobb mennyiségben bérmentve szállítatik.

Városunkban megrendelhető:

Schwarcz Lipót urnál.

946. 3—30.

Kolozsavári vízmű- és csatorna-vállalat.

ZELLERIN M. gyári részvénytársulat

Magyarországon a legrégebbi, 40 év óta fennálló

vízmű- és csatorna-vállalat.

Többszörösen kitértetve.

Fő- és vidéki városokban több mint **6000** magán- és nyilvános épületeket rendezett be.

AJÁNLJA MAGÁT

a n. é. kolozsavári ház-tulajdonosoknak, — mint a házi vezetékek összeköttetésére és a városi vezetékek készítésére egyedül jogosult vállalat — a legbiztosabban

házi vízvezetékek és csatorna-munkák, vízkagylók, Clozetek, fürdők, öntöző-csapok

berendezésére.

Költségvetéseket, tervezeteket díjtalanul szívesen készít a

ZELLERIN M. gyári részvénytársulat

kolozsavári vízmű- és csatorna-építés vezetésére

(Kolozsavart, Belmagyar-utca 45. sz.)

Ugyanitt kapható: „Praktikus tanácsadó a házi vezetékek kezelésére.” — Ára 1 frt.

Kolozsavári vízmű- és csatorna-vállalat.

Erdélyrészi kocsigyárosok közt legnagyobb kitüntetéssel.

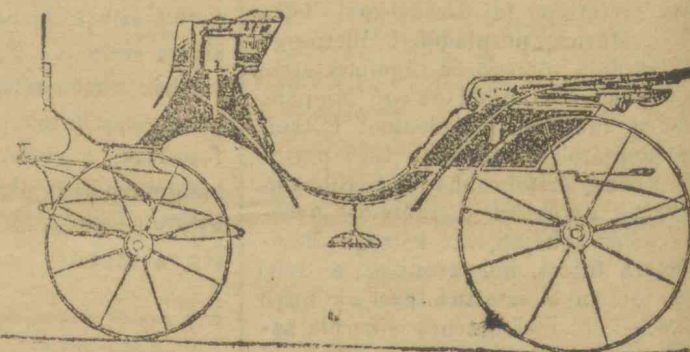
UDVARI ANDRÁS

kocsi-készítő

KOLOZSVÁRT, Hid-utca (Sigmund-ház.)

Van szerencsém a n. érd. közönség szíves tudomására hozni, hogy raktáron levő új kocsigyártmányaim a nyár folyamán mind elkelték és most egy egész új készletet rendeztem be, a legdivatosabb és legtartósabb n. m.: nyitott, fedeles és futókocsikból, valamint a legdiszesebb és legegyszerűbb szánokból is.

Javítást a legkisebbtől a legnagyobbig, lehetőleg legjutányosabb ártért teljesítek.

A mit a n. érd. kocsival rendelkező közönség becses figyelmébe ajánlok.

Kocsi-lakkírozáshoz esakis elsőrangú angol lakkot használok, — a melyből magamnak állandóan nagy raktárt tartok.

Kiváló tisztelettel

Udvari András,

kocsi-készítő.

952. 1—30.

Erdélyrészi kocsigyárosok közt legnagyobb kitüntetéssel.

A Kolozsavári központi vasút n. é. mint a Magyar Általános Hitelbank szénoosztályának képviselőisége.

Központi iroda: Belmagyar u. 6

Raktár: Vasút utca, szomszédos telken.

Hirdetmény.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a magyar általános hitelbank szénoosztályának képviselőisével s illetve urikány-szilvölgyi (Inpétyi) közösen bányákból származó s alatt osztályozott szénanyagok kizárólagos eladásával bízattunk meg.

Eladási területünk:

1. Kolozsavart város és vidéke;
2. Kolozsavart — Mezőtelegd;
3. Kolozsavart — Deés — Zilah;
4. Deés — Beszterce;
5. Kolozsavart — Gyéres — Kocsárd — Tövis — K. — Kapus;
6. Gyéres — Torda;
7. Kocsárd — Marosludas — Marosvásárhely — Szászregén;
8. Marosludas — Beszterce;
9. Tövis — Gyulafehérvár — Piski — Petrozsény;
10. Gyulafehérvár — Zalatna;
11. Piski — Vajdahunyad.

Az adásra bízott elismert kintlévő szén követhető osztályozása szerint szállítatik:

1. Lupényi durabos szén.	6. Lupényi porment. akna szén II.
2. „ salon szén.	7. „ aknaszén III.
3. „ koca szén.	8. „ dara szén.
4. „ dió szén.	9. „ raktári porment.
5. „ rostalt akna szén. I.	10. „ kovácsoló szén.

Azonkívül a fentiek mellett megrendeléseket:

1. a felső-szilvölgyi (zaborszai) bánya díó pházén

2. a „ koca „ szállítására.

Az eladás helyét Kolozsavart bérmentve házhoz szállítva többi állomásokra Lupény állomáson kocsiakra rakva, esetleg megállapodás szerint rendeltetési állomásra bérmentve eszközöltetnek.

Árakról, méltányos szállítási feltételekkel s egyébb a szénoállításra vonatkozó felvilágosításai bármikor s postafordultával szívesen szolgálok.

Pontos, gyors és kifogástalan szállításra hívó gondot fordítunk. Megrendelések csakis hozzánk ezimzendők.

Kolozsavart, 1897 év június havában.

A Kolozsavári központi vasút n. é. mint a

Magyar Általános Hitelbank szénoosztályának képviselőisége.